

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН СІЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕНІКАЎ БЕЛАРУСІ І КІРАЎНІЦТВА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАЎ БССР

№ 27 (622)

Субота, 5 ліпеня 1947 года.

Цана 50 кап.

МАСКВА, КРЭМЛЬ.

Вялікаму правадыру народаў Іосіфу Вісарыёнавічу СТАЛІНУ

Дарогі наш бацька і настаўнік Іосіф Вісарыёнавіч!

Сёння, 3 ліпеня, у нас, працоўных Беларусі, вялікае радаснае свята — мы адзначаем трэцюю гадавіну з дня вызвалення сталіцы Беларусі і ўсёй Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

У гэты векапомны дзень мы, працоўныя горада Мінска, шлем Вам, дарогі і любімы наш бацька і правадыр, друг і настаўнік, ад усяго сэрца свае шчырае прывітанне: жадзем Вам у добрым здароўі жыць доўгія, доўгія гады на шчасце працоўных Савецкага Саюза і ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва.

Вы, таварыш Сталін, разам з Леніным былі гаварцамі Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. Разам з вялікім Леніным Вы стварылі беларускую савецкую дзяржаўнасць, забяспечышы працоўным Беларусі свабоднае, радаснае і шчаслівае жыццё.

Да Вялікай Айчыннай вайны Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспубліка зрабілася адной з перадавых у Савецкім Саюзе. Рабочыя, сяляне і інтэлігенцыя Савецкай Беларусі пачалі жыць радасна, весела, заможна. Вось чаму працоўныя Беларусі горада любіць сваю сацыялістычную дзяржаву. Вось чаму, калі здрадлівы і злосны вораг вераломна напав на нашу краіну, працоўныя Беларусі па Вашаму закліку сталі на абарону роднай Айчыны. Сыны і дачкі беларускага народа на агнявых рубіжках барацьбы з ворагам не шкадавалі сваёй крыві і самога жыцця для абароны вялікіх і дарагіх нам заваёў Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Сыны беларускага народа на фронце і ў воражым тыле адважна змагаліся з ворагам, ні днём, ні ноччу не даючы яму спакою, плачы ў плачы з усімі народамі Савецкага Саюза абараняючы свабоду і незалежнасць савецкай дзяржавы.

Працоўныя Савецкай Беларусі цвёрда верылі і самааддана змагаліся за сваё вызваленне ад нямецкага ярма. І вызваленне прыйшло! Доблесныя войскі Савецкай Арміі, кіруючыя Вамі, таварыш Сталін, вызвалілі беларускую зямлю, вярнулі нам шчасце і радасць.

І першы-ж дзень вызвалення быў днём вяткавай работы па задчанню вялікіх раён Вораг пакінуў велізарны спусташэнні — усюды чарнелі груды руін, ляжалі спустошаныя землі. Нашаму роднаму Мінску — сталіцы Савецкай Беларусі — нямецкія акупанты нанеслі найбольш жорсткія раны: разбурылі, спалілі і разграбілі ўсё, што было створана нястомнай працай на-

рода, цудоўныя квітнеючы горад ператварылі ў руіны.

Історыя чалавецтва не ведала такіх жахлівых разбурэнняў. Пры іншых, не савецкіх, умовах ліквідацыя іх зацянгулася на доўгія дзесяцігоддзі і азначала б нечуваннае няшчасце працоўным. Іншая справа пры савецкім ладзе. Дзякуючы сталым клопам і ўвазе большавіцкай партыі, саюзнага ўрада і асабіста Вашым, таварыш Сталін, апрачучыся на велізарную дапамогу народаў братніх рэспублік і перш за ўсё свайго старэйшага брата — вялікага рускага народа, беларускі народ разгарнуў грандыёзную аднаўленчую работу ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі і культуры. Працоўныя сталіцы выдуць вялікую работу па аднаўленню і будаўніцтву новых заводаў, фабрык, школ, культурна-асветных і лекавых устаноў. З дня вызвалення ў Мінску ўжо адноўлены і працуюць 71 прадпрыемства, 38 арцель прамкапераці і кааперацыі інвалядаў.

І прамысловасць Мінска расце з кожным днём. Дзяржава асігне велізарныя сродкі. З аднаго з лішніх мільярд рублёў кашталаўкладанняў у народную гаспадарку па ўсёй рэспубліцы ў 1947 годзе 40 процантаў ідзе на аднаўленне і будаўніцтва сталіцы БССР — Мінска.

У нашым горадзе будуцца такія гіганты, як трактарны і аўтамабільны заводы, веласпедны, інструментальны, вагавы, пенцыльна-гіпсавы заводы, тонка-сукожны, цагельна-чарпачны камбінаты і рад іншых прадпрыемстваў. З іх пускам сталіца Беларусі — Мінск стане ў строй буйнейшых індустрыяльных цэнтраў вялікага Савецкага Саюза. Расце Мінск і як культурны цэнтр. Адноўлены і адбудаваны дзесяткі школ, сярэдніх і вышэйшых навуковых устаноў, аднаўляюцца будынкі-палацы: Акадэмія навук, Тэатр оперы і балета, Палац піянераў і іншыя. Будуюць пабудаваны новыя тэатры, кіно, клубы, шматкватэрныя жылля дамы. Перспектывы развіцця нашага роднага і любімага горада — велічныя. Яго цудоўная будучыня натхняе мінчан на самаадданую працу.

Праз некалькі месяцаў савецкі народ будзе адзначаць векапомную дату ў гісторыі чалавецтва — 30-годдзе Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Насустрач святу ў Мінску шырыцца сацыялістычнае спаборніцтва, расце шматтысячная армія стаханавцаў прамысловасці — слаўных наватараў перадавых метадаў працы. Кожны дзень прыносіць новыя весткі аб поспехах на фронце працы ў гонар 30-й гадавіны Вялікага Кастрычні-

ка. Прамысловасць Мінска дасягнула выканання свайго пугадавы план. Сотні рабочых выканалі гадавую норму і працуюць зараз у лідэра будучага — трэціга года п'яцігодкі.

Па ўсёй Беларусі грміць слава аб працоўных подзвігах мінскіх будаўнікоў-наватараў Нятра Дудко, Нятра Кароўкіна, Графіма Громава, Соф'і Марозавой і другіх. Іх прыкладу следуюць сотні будаўнікоў не толькі Мінска, але і ўсіх гарадоў Беларусі.

Па Вашай ініцыятыве, па Вашых указаннях, таварыш Сталін, саюзны ўрад аказвае велізарную дапамогу ў аднаўленні і будаўніцтве сталіцы Савецкай Беларусі. Выказваючы Вам сваю шчырую ўдзячнасць, мы абавязваемся гэтую вялікую дапамогу ўмець, рацыянальна і па прызначэнню скарыстаць, максімальна паскорыць будаўніцтва.

Сёння ў дзень нашага ўсенароднага свята клянёмся Вам, дарогі наш таварыш Сталін, што ўсё сваё сілы і энергію аддадзем для таго, каб безумоўна выканаць і перавыканаць п'яцігадовы план аднаўлення і развіцця народнай гаспадаркі нашай краіны.

Даем Вам цвёрдае слова, што не толькі выканаем, але і перавыканаем вытворчыя планы 1947 года да 7 лістапада і адначасна 30-годдзе Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі новымі дасягненнямі на ўсіх участках працоўнага фронту.

Запэўняем Вас, таварыш Сталін, што прыкладзем усе свае намаганні, каб ажыццявіць гістарычную пастанову лютаскага Пленума ЦК ВКП(б) «Аб мерах уздыму сельскай гаспадаркі ў пасляваенны перыяд». Мы дапаможам калгасам у жыллёвым будаўніцтве з тым, каб да 30-й гадавіны Вялікага Кастрычніка вывесці ўсё калгасніцкае з зямлянак ва ўноў адбудаваныя таму.

Клянёмся Вам, наш родны і любімы Іосіф Вісарыёнавіч, што пад вышрабаваным сцягам партыі Леніна—Сталіна, пад Вашым мудрым кіраўніцтвам мы і ў далейшым, не шкадуючы сіл, будзем змагацца за ўмацаванне магутнасці савецкай дзяржавы, за поўную будову кунізму ў нашай краіне.

Няхай жыве наша вольная Радзіма — Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік! Няхай жыве і мацнее непарушная сталінская дружба народаў СССР!

Слава вялікай партыі Леніна—Сталіна — арганізатару і натхняльніку нашых перамог!

Роднаму і любімому другу беларускага народа вялікаму Сталіну — слава!

Урачыстае паседжанне

2 ліпеня ў Акруговым ДOME афіцэраў адбылося урачыстае паседжанне Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных з партыйнымі, грамадскімі арганізацыямі і прадстаўнікамі Савецкай Арміі, прысвечанае трэцяй гадавіне вызвалення Беларускай ССР ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Сярод прысутных — удзельнікі Айчыннай вайны — Героі Савецкага Саюза, ардананосцы, былыя партызаны, якія працавалі свае імёны ў баях за Беларусь.

Панамарэнка П. К., Натадзевіч Н. Я., Ігнацьеў С. Д., Зімянін М. В., Маўраў К. Т., Кісьляў К. В., Золта А. І., Ляхтанав Г. С., Шаўроў А. С., Цанава Л. Ф., Іванов С. П., Вабйчук Р. П., Грудзін П. І. і другія.

Урачыстае паседжанне адкрывае старшыня выканкома гарадскога Савета дэпутатаў працоўных тав. Дзугашэўскі. Урачыста гучыць гімн Савецкага Саюза.

Пад бурны доўга не змаўкаючы апладысментаў у ганаровы прэзідэнт пасе-

джання выбіраецца Палібоў ЦК ВКП(б) на чале з таварышам Сталіным.

З дакладам аб трэцяй гадавіне вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў выступіў сакратар ЦК КП(б) тав. Зімянін М. В.

З вялікім натхненнем удзельнікі паседжання прынялі тэкст прывітальнага пісьма вялікаму правадыру народаў Іосіфу Вісарыёнавічу Сталіну.

Пасля урачыстай часткі быў дадзены канцэрт.

(БЕЛТА).

Прывітанне Маршала Савецкага Саюза К. Е. Варашылава працоўным Беларусі

Як дэпутат Вярхоўнага Савета СССР ад Мінска, шлю сардэчнае прывітанне беларускім працоўным у дзень трэцяй гадавіны вызвалення іх слаўнай сталіцы ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

На фронтах Вялікай Айчыннай вайны і ў тылу ў ворага беларускі народ, верны Мінска-сталінскім прынцыпам, паказаў сваю баспрыкладную адданасць любімай Радзіме, свой высокапатрыятычны дух, працягваючы сапраўдны прыклад вытрымкі, храбрасці і гераізма.

Пасля перамогі над ворагам беларускі народ нястомна працуе над заданнем народнай жорсткай вайны і, у прывітанні, над аднаўленнем свайго сталіцы — Мінска, паважару разбуранай азярзлым ворагам.

Партыя Леніна—Сталіна, саюзны ўрад і асабіста таварыш Сталін працягваюць безупынным клопам аб беларускім народзе і аказваюць яму велізарную дапамогу. Толькі за апошні час па ініцыятыве таварыша Сталіна саюзным урадам прыняты рад рашэнняў аб дапамозе Савецкай Беларусі,

у тым ліку аб дапамозе ў аднаўленні Мінска.

Упэўнены, што працавіты беларускі народ пад кіраўніцтвам большавіцкай партыі з часцю справіцца з адказнымі народна-гаспадарчымі задачамі, якія стаяць перад ім, максімальна ўмоцніць тэмпы аднаўлення і далейшага развіцця народнай гаспадаркі рэспублікі, хутчэйшага поўнага аднаўлення і ператварэння сваёй сталіцы — Мінска — у буйнейшы гаспадарчы і навукова-культурны цэнтр.

К. ВАРАШЫЛАЎ.

Гарадскі сход, прысвечаны памяці Янкі Купалы

28 чэрвеня адбыўся гарадскі сход, прысвечаны пятай гадавіне з дня смерці выдатнага песняра беларускага народа Янкі Купалы.

За сталом прэзідэнта: сакратар ЦК КП(б) Беларусі Н. І. Гусарав, Старшыня Савета Міністраў БССР П. К. Панамарэнка, сакратары ЦК КП(б) Беларусі С. Д. Ігнацьеў, М. Т. Іаўчук, М. В. Зімянін, намеснік старшыні Савета Міністраў БССР А. П. Эльман, намеснік начальніка Упраўлення прапаганды і агітацыі ЦК КП(б) Беларусі І. М. Ільшын, віцэ-прэзідэнт

Акадэміі навук БССР В. А. Ляонаў, народны паэт БССР Якуб Колас, старшыня Праўлення Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР М. Лынькоў, начальнік Кіраўніцтва па справах мастацтва пры Совеце Міністраў БССР П. В. Лютаровіч, старшыня Саюза савецкіх кампазітараў БССР А. В. Багатыроў, народная артыстка СССР і БССР Л. Александровская, народны артыст БССР П. Малчанав, пісьменнікі К. Крапіва, П. Глебка, П. Пестрак, М. Лужанін, М. Машара, Т. Масенка, С. Гаралдзевіч, дырэктар музея Янкі Купалы У. Луцэвіч і другія.

Сход адкрывае народны паэт Беларусі Якуб Колас.

Даклад аб жыцці і творчасці Янкі Купалы зрабіў В. Барысенка.

Пасля даклада з творамі, прысвечанымі памяці Я. Купалы, выступілі Пётро Глебка, Максім Лужанін, Эдзі Агнявек і украінскі паэт Т. Масенка. Вершы Максіма Танка і М. Рыльскага, прысвечаныя памяці Янкі Купалы, прачытаў народны артыст БССР П. Малчанав.

Затым прысутным быў дадзены вялікі канцэрт.

Генералісімус Савецкага Саюза І. В. СТАЛІН. Партрэт работы лаўрата Сталінскай прэміі Д. Налбандзяна.

ГАДАВІНА ВЫЗВАЛЕННЯ

Беларускі народ святкуе вялікае свята — 3-ю гадавіну з дня вызвалення свайго зямлі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Тры гады таму назад гераічная Савецкая Армія пад вадцельствам мудрага палкаводца вялікага Сталіна нагалаву разбіла цэнтральную групоўку нямецкага фронту, вызваліла сталіцу Савецкай Беларусі горад Мінск і назаўсёды выгнала фашыстаў з беларускай зямлі.

Гэтыя дні былі пакуты беларускага народа пад пятой ішэземага прышэльца. Немцы не ведалі меры ў сваёй лютасці і дачыненні да нашых мужных і свабодлюбовых людзей. Фашысты нічылі ўсе шматтыковыя здобыткі народа, спалілі гарады і вёскі, забавалі старых і дзяцей. Але гэтым яны не прымыслілі скарыцца гордым беларусам. Па ўсёй краіне кісела полымі вялікай партызанскай вайны. Арганізаваны і згуртаваны камуністычнай партыяй большавіцкай Беларусі партызаны пераносілі магутны ўдар па тылу ворага і дапамаглі Савецкай Арміі вызваліць Беларусь з-пад ярма фашызма.

У канцы чэрвеня 1944 года вялікі і мудры палкаводзец таварыш Сталін павелі сваё магутнае армію на дапамогу беларускім працоўным. Па нямецка-фашысцкай арміі быў нанесены магутны ўдар, які прывёў да катастрофы цэнтральнага ўчастку нямецкага фронту і вывёў нашы войскі да граніц Германіі.

Таварыш Сталін гаварыў аб гэтым удары наступнае:

«Пяты ўдар быў нанесены немцам у чэрвені — ліпені гэтага года, калі Чырвоная Армія нагалаву разбіла нямецкія войскі пад Віцебскам, Бабруйскім, Магілёвам і завяршыла свой удар абкружэннем 30 нямецкіх дывізій пад Мінскам. У рэзультат гэтай удара нашы войскі: а) цалкам вызвалілі Беларускае сацыялістычнае рэспубліку; б) выйшлі на Віслу і вызвалілі значную частку / саюзнай нам Польшчы; в) выйшлі на Нёман і вызвалілі большую частку Літоўскай савецкай рэспублікі; г) фарсавалі Нёман і падышлі да граніц Германіі (І. Сталін, «Аб Вялікай Айчыннай вайне Савецкага Саюза», стар. 140).

3 ліпеня 1944 года сталіца нашай рэспублікі Мінск была вызвалена ад нямецкіх фашыстаў. Гераічны рускі народ, вялікі

Сталін дапамаглі Савецкай Беларусі скінуць з сябе ярма ішэземага нашэцця і перайці да мрнай аднаўленчай працы. Прайшло ўсяго 3 гады з часу вызвалення Савецкай Беларусі, а якая цудоўная работа ўжо прароблена! Пры брацкай дапамозе вялікага рускага народа, ЦК ВКП(б) і асабіста таварыша Сталіна многі раны, нанесеныя нам ворагам, ужо залечаны, усюды кісць стваральнай працы.

Шпаркімі тэмпамі адбываецца аднаўленне разбураных і будаўніцтва новых магутных прадпрыемстваў. Уступленне ў строй такіх гігантаў як трактарны, аўтамабільны і другіх буйнейшых заводаў, якія ціпер будуюцца, зменіць аблічча нашай рэспублікі. Хутка ідзе аднаўленне разбуранай нямецка-фашысцкімі захопнікамі сельскай гаспадаркі. Пастанова лютаскага Пленума ЦК ВКП(б) выклікала вялікі патрыятычны ўздым у асяроддзі калгаснікаў. У сваім лісце таварыш Сталін беларускія калгаснікі абавязалі прыкладзі ўсе намаганні, каб хутчэй адрадзіць і рушыць наперад народную гаспадарку. Яны сваё слова стрымліваюць.

Савецкая Беларусь, разам з усёй краінай Савецкай, з вялікімі поспехамі ідзе насустрач трыватнай гадавіне Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Беларуская савецкая літаратура і мастацтва, якія ў дні вайны былі неадлучны ад народа, што вёў змаганне з крывавым ворагам, і ў дні мру ілчу у нагу з народам, дапамагаючы яму ў аднаўленні і развіцці народнай гаспадаркі.

Новымі творчымі поспехамі адзначаны шлях нашай літаратуры і мастацтва. Вялікі паэт беларускага народа Якуб Колас закончыў влічную паэму «Рыбакова хата» аб уз'яднанні беларускага народа ў адзінай савецкай дзяржаве. За свае выдатныя творы перыяда Айчыннай вайны ён быў адзначаны Сталінскай прэміяй першай ступені.

Сталінскую прэмію першай ступені атрымаў за паэму «Сцяг брыгады» Аркадзь Кулішоў. У гэтым годзе Сталінскай прэміяй адзначаны Пятрусь Броўка, аўтар выдатных твораў аб аднаўленні, аб вялікай дружбе народаў, аб нашай Маскве.

Значныя поспехі мае і беларускае мастацтва. Сталінскай прэміяй першай ступені адзначана праца групы актараў тэатра імя Якуба Коласа, а таксама скульптар Заір Азгур за выдатныя патрыятычныя работы. Тэатр імя Янкі Купалы зрабіў першы і вельмі удамы крок на шляху ўвасалення вялікай тэмы ўсенароднай партызанскай вайны ў Беларусі. Мы маем на увазе пастановку п'есы А. Маўрава «Канстанцін Заслонаў».

Але наша краіна, партыя патрабуюць ад беларускіх пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў, артыстаў яшчэ большай творчай актыўнасці. Беларускія пісьменнікі і работнікі мастацтва знаходзяцца ў вялікім даўгу перад народам.

Мы не маем яшчэ вялікіх эпопей у прозе і паэзіі, прысвечаных гераізмам партызанскаму руху ў Беларусі. Больш таго, пісьменнікі не дапамаглі нават тым камандзірам партызанскіх алуцэнняў, якія вялі падрызычныя дзённікі, літаратурна апрацаваць іх да друку. Толькі з вялікім спаўненнем асабіна літаратары ўзяліся за гэтую справу і пачынаюць ужо з'яўляцца першыя вынікі.

Недастаткова адлюстроўваецца ў Беларускай савецкай літаратуры і мастацтве аднаўленне і развіццё нашай гаспадаркі. У нас няма яшчэ п'есы аб буйнейшых індустрыяльных будоўлях, п'есы, якая захваляе-б і кілака-б на творчыя подзвігі. Слаба адлюстроўваецца гэта тэма і ў музцы і ў выяўленчым мастацтве.

Пісьменнікі і работнікі мастацтва Беларусі яшчэ слаба звязаны з жыццём, неадаткова ўмеюць глядзець і адбіраць самае яркае, істотнае і характэрнае з жыцця. Шчыльнайшая сувязь з жыццём, адбор тыповых і характэрных з'яў раскрываць перад творчымі работнікамі вельмі цікавую галерэю вобразаў нашых часнікаў, тых, якія змаглі не толькі заваяваць перамогу, але і будуюць новае цудоўнае жыццё для сябе і сваіх патомкаў.

У дні вялікага свята беларускага народа, у свята вызвалення, мы жадзем беларускім савецкім пісьменнікам і работнікам мастацтва далейшых творчых поспехаў на радасць савецкага народа, на радасць нашага вялікага правадыра і палкаводца таварыша Сталіна.

Лена Колесава

(3 квігі Героя Совецкага Саюза В. І. Лівенцава)

К. ЛАГУЦІН,
намеснік начальніка Кіраўніцтва
на справах архітэктуры г. Мінска

НОВЫ МІНСК

Летам 1942 года на франтах Айчынай вайны нашы арміі стрымлівалі націск гітлераўскіх палчымі. У гэты-ж час у далёкім тыле ворага, у лясах Беларусі разгаралася ўсенародная партызанская вайна. На заклік правадара тысячы людзей узяліся за зброю. Пад адкосы ляцелі войскія шпандоны, парудаліся камунікацыйныя лініі, знішчаліся гарнізоны. Раслі групы, атрады, брыгады народных месціцаў. У ліку іх пад Барысавам, на чыгуныцы Барысаў—Орша дзейнічала невялікая дыверсійная група. Групаў камандавала маладая дзяўчына Лена Колесава.

У пачатку лета партызанскі атрад, якім я камандавала, наладзіў сувязь з групай Лены Колесавай. Справа адбылася так. У чэрвені дыверсіян майго атрада вырнулася з задання. Камандзір групы Кажушка дакладвае:

— Таварыш камандзір, у ўстанавіў сувязь з дыверсійнай групай, якую вясной прыслалі з Вялікай зямлі.

Гэтая вестка мяне ўрадавала. Я падрабязна распытаў, дзе знаходзіцца група, якое самаадчуванне людзей, што яны робяць, як у іх пастаўлена сувязь з насельніцтвам, з другімі партызанамі, з Масквой.

— З Масквой яны звязаны на радыё праз суседнюю групу Вацлаўскага, адказваў Кажушка.

— Вы зрабілі, таварыш Кажушка, вялікую справу не толькі для нашага, але і для другіх атрадаў, якіх дзейнічаюць у гэтым раёне. Нам абавязкова патрэбна наладзіць сувязь з Вялікай зямлёй. Падрыхтуеце людзей, неадкладна будзем выступаць у дарогу, да Лены Колесавай.

Назаўтра раніцай я з невялікай групай партызан пакінуў Усецкіеўскія лясы. Усю дарогу размаўлялі аб сустрэчы. Якія яны там, людзі з Масквы? Што яны нам раскажуць новае?

— Камандзірам у іх, кажучы, дзяўчына. Высокая такая, стройная. Носіць тры баныя ордэны. Агоць, а не чалавек — не раўня нам, — з захопленнем гаворыць разведчык Ганна Смольніківа.

— Не тры, а два ордэны — Чырвонага Сцяга і Чырвонай Звязды.

Кажушка ўвесь час пыталі:

— Няўжо там адны дзяўчаты?

— А ці праўда, што Лена разам з Зойй Касмадзям'янскай дзейнічала пад Масквой?

— У іх толькі адзін мужчына — Ігар Камісар групы, у мінуламу студэнт. Лена яго вельмі хваліла, называла яго жартам — хадзячай энцыклапедыяй. Астатнія — дзяўчаты. Не толькі Лена, а большасць з іх вучыліся і дзейнічалі разам з Зойй. Ды аб падрабязнасцях там даведаецца. Бо, як я вам усе раскажу ў дароце, дзк сустрэча будзе не такая цікавая, — гаварыў Кажушка.

Пры набліжэнні да лагера, ён папярэдзіў:

— Адсюль ужо недалёка. Вунь, у тым бары іх лагэр.

Сонца заходзіла. Бор, на які везаў Кажушка, узяўшы з сабе астравок сярод кустоў. Справа і злева відзеліся такія-ж невялікія масівы лесу.

Да лагера засталася метраў трыста. На масту з'яўляецца дзяўчына на веласпедзе. Кажушка шпечы:

— Гэта і ёсць Лена.

Яна была апранута ў чырвонаярмейскую форму. Забывалася нас, спынілася. Саскочыла з веласпедца і ідзе насустрач. Я акінуў яе поглядам: рослая, каранастая, стройная. Правільныя рысы твару, адкрытыя блакітныя вочы. Густы загар прыдаваў ёй суровую прыгажосць. З вуснаў не сходаўла ўсмешка.

Мы прыталіся і акірваліся ў лагэр. — Вы тут сябе адчуваеце вольна, як на курорце, — забываў нхста з нашых.

— Гаспадары інакш і не могуць адчуваць, — жартам адказвала Лена.

Калі-ж яна гаварыла аб чым-небудзь сур'ёзным, голас яе рабіўся строгім, камандзірскім. У лагэры мы пазнаёмліся з астатнімі дзяўчатамі і камісарам. Лена села ў цэнтры і перш-наперш запрапанавала:

— А ну, таварышы, адведзіце нашай махоркі.

Закурывалі. Пачалася жывая гутарка. Не паспелі мы, як след, пазнаёміцца, а Лена пачала аповядаць.

— Напэўна таварыш Кажушка вам раскажаў, што з намі здарылася няшчасце. Пры пасадцы дзве нашы парашутысткі загінулі. Панадзіся ў лопы гэтага. Трэцяя — Зіна на нашых вачах памерла. Парашут зчэпаўся за елку. Пачала абразаць стропы. Высока было. Упала, хрыбетнік перабіла. Вылечыць не было як, доўга змагалася са смерцю. Бывала ідэш каля падаткі, чуеш, спявае любімую сваю песню: «У чыстым полі пад ракітай, дзе клубіцца па начых туман... Зайдзем у палатку, а яна выгледу не падае, што страшэнна ласкутуе. Збірэмся каля яе, падхопім песню, веселіць Зіне робіцца. Часта прасіла, каб яе прыстрэлілі. А ў каго рука паднімецца на свайго баяго таварыша? Балюча было, але нічога не зробіш. Тут-жа ў бары мы яе і пахавалі. Жыў яшчэ не прадох. Пакуль жыў, гэтую магілу берачы будзем.

— Вы, Лена, яшчэ аб сабе нічога не раскажалі, — пацікавілася Смольніківа.

— Аб сабе? — яна абвела нас поглядам. — ...Я нарадзілася ў лесе. Бацька ў часе грамадзянскай вайны быў партызанам. Маці ішла ў лес да бацькі, несла патроны і хлеб. Не дайшла да атрада, па дарозе і нарадзіла. Так што я ў лесе нарадзілася, у лесе і памру, — жартавала яна. — Але я не памру, я — дужа. Бацьку на агні спалілі белавардзевы. А дзе маці загінула — не ведаю. Памятаю дзіцячы дом. Мне захачелася ўчыцца адтуль. Учыкла з двума дзяўчынкамі. Добры дзядзька падбраў нас, накарміў. Потым ізноў дзіцячы дом. Вучылася. На комсомольскую работу перайшла. Дзе выступіць трэба, арганізаваць што-небудзь, мяне пасылалі. Жыла ў Маскве. Пачалася вайна — вкватэру на замок, апячатала і ў школу. Там-жа і Зоя Касмадзям'янская вучылася. Мы з ёй сябравалі, разам у тыле дзейнічалі. Мажайск, Балакалэмская шаша, Сухінічы... А вясной сюды трапілі.

Лена не думала аб славе, не баялася небяспекі. Можна аб гэтым часам і думала, але ні слова не гаварыла. Прастата яе адчувалася ва ўсім. Захоўваў дзяўчаты чайніц, яна кажа:

— Гатуеце чай, а я пайду шклянкі прынесу.

Прыносіць казыркі бляшаныя з падсочкі. Яны смалой пахнуць. Дзяўчаты моршчацца, а Лена налье чаю, п'е і хваліць:

— Ах, як добра. Такой заваркі ні ў якім гастронаме не адшукаеш.

Самастойнае жыццё з самага дзяцінства прывучыла яе да ўсіх абставін. Асабліва добра яна адчувала сябе ў лесе. Зачастую адна выязджала на дыверсію, часта бывала ў навакольных сёлах.

— Напактаю немца ці паліцаў, страляць не буду, а рукамі задушу. Так зручні.

Немцы ведалі, што групай камандуе жанчына. Жыхары раскажвалі пра гэта так: — Немцы інакш яе не называюць, як «сөөвекі камісар». А калі нейкім чынам даведаліся, што Лена мае ўзнагароды, пачалі называць «камісар са звяздой».

Пасля першай-жа гутаркі ў нас з'явіліся сімпатыі да Лены. Многія пасабравалі з ёй на доўгі час. Не было Лены — нам рабілася сумна. Хачелася хутчэй з ёй сустрэцца, паспяваць, пажартаваць, аб справе пагаварыць. Лена была сапраўдным партызанскім камандзірам.

Наша прысутнасць прынесла прыкметнае ажыўленне ў маленькім лагэры Лены Колесавай. Адчуваючы падтрымку буйнага партызанскага атрада, дыверсіянты Лены пачалі дзейнічаць смялей. У іх было ў дастатковай колькасці тоду, мін рознага гатунку, у нас — баныя вошты. Бывала пойдучы яе дзяўчаты на дыверсію, вяртаюцца з нудчай. То ахова перашкодыла, то міна не ўзарывалася. Лена злучыла, нервуе, навуае, як трэба рабіць. Пашле ў другі раз, ёншто-небудзь здарыцца. За гэты час ахова на чыгуныцы ўзмацнілася. Паліцаў часта замянялі немцамі.

Кажушка падбрае групу дыверсіянтаў-партызан. Лена дае ім мін, тол. Вяртаюцца з задання — вышкі цудоўныя. Усе мін узарваліся. Лена яшчэ больш усхвалялася. Ёй зрабілася сорамна за сваіх дзяўчат. Яны павінны паказаць прыклад, а атрымліваецца выдаток. І воль адвойчы раніцай Лена бярэ веласпед, пераапрапаецца ў сядзівскую вопратку і забіраецца некуды ёсць. Камісар пшчае:

— Вы куды, Лена?

— Пайду ў разведку, — адказвае Лена.

— Камандзіру нельга аднаму хадзіць. Такі парадок.

— Прычым тут парадок. Я праз гадзіну дзве вярнуся. І нічога са мной не здарыцца.

— Пашліце каго-небудзь другога, — прапаную я.

— Нікім не магу замяніць. Вельмі важная справа.

Сялянская вопратка, пісталет за галінішчам, мін, якія яна завязала ў клунак, сведчылі аб тым, што Лена задумала зрабіць штосьці другое.

— Відаць гэта будзе разведка боем, — жартуе я. — Не, Лена, вы нам усе-ж такі раскажыце, што вы задумалі. Тут пахне дыверсіяй.

— Віктар, не клапаціся. Усё будзе добра. Я-ж партызанка нарадзілася. Кожны свой крок абдумала. Бачыш, я ўжо не падобна на вайсковую.

— А веласпед?

— Пакіну ў знаёмых у вёсцы. І пайду. Яна насупіла бровы. Твар зрабіўся сур'ёзным. Ступіла плечы і ступіла некалькі крокаў, трымаючы клунак у руках.

— Куды, бабка, ідэш? — запытае варты.

— Да нявесткі, сыноч.

— А ў руках што нясець? — запытае.

— Гасцінец дзедкам, сыноч.

Яна кладзе клунак перад сабой.

— Немец нахіліцца, каб праверыць, што ў клунаку. А я яго бац у патыліцу, і справе канцы. Потым гэты гасцінец да пад ральска. А там — шукай тэцу ў полі. Зразумелі?

Усе зарогаталі.

— Ну і штукар ты, Лена, — кажа Кажушка, заліваючыся ад смеху. — Хай табе добра будзе. Нам яшчэ павучыцца трэба такому майстарству.

План яе быў смелы і рызыкоўны, але добра прадуманы і разлічаны на пэўную ўдачу. Мы не сталі больш ёй супярэчыць. Пажадалі шчаслівай дарогі, і неўзабаве Лена, напаяваючы песьню, знікла за паравортам дарогі.

Пачынаецца напружанае чаканне. Мы ўсе прыслухоўваемся: калі будзе выбух — пачуем, бо да чыгункі ўсяго сем кілометраў. Праходзіць дзень — ні выбуху, ні Лены. Ноччу таксама яе няма. Ніхто не спіць. Усе чакаюць, размаўляюць напоўголаса, кураць. На другі дзень мы яшчэ больш пачалі хвалявацца. Ужо абед, а яе няма. У вочы нам глядзім адзін другому.

У кожнага засталося трываго: няўжо, што кепскае здарылася з Ленай?

Ад насельніцтва атрымоўваем звесткі, што на чыгуныцы адбылася буйная дыверсія. Пущан пад адкос цягнік з танкамі, якія накіроўваліся з Германіі на фронт. Разбіта дваццаць вагонаў.

«А можа гэта не Лена зрабіла? — паўстае пытанне. — Можна хто іншы? Хіба мала тут партызан у навакольных лясах?». Але ўсе дэталі гаварылі, што гэта зрабіла іменная Лена.

У шэсць гадзін вечара яна з'яўляецца на тым-жа веласпедзе, без клунака. Увесь лагэр збегса да яе. Акружылі, просяць: «Раскажвай!».

Яна вясёлая, твар расчыраванеўся.

— Раскажвайце доўга. Дзяўчаты, дайце што-небудзь паесці, закурываць.

Ёй далі закурываць. Прынеслі ежу. Усе прыціхлі і моўчы чакаюць, пакуль яна не загаворыць.

— Заходжу днём да цёткі, прашу паесці. Падае. «А куды і куды ідэш?» — пытае. «Іду воль у другую вёску, абмяняць што-небудзь на хлеб трэба. А ў вас тут партызан не чуваць?» — пытаю «Ды так не чуваць, — адказвае. — Праўда, раскажыце, што ёсць тут яны ў лесе. Баба імі камандуе. Такая вялікая, з ордэнам. Немцы гавораць, што калі-б яе забіць, то ўсе партызаны разбегліся-б». — Лена раскажае, а сама смеецца.

— Няўжо баба ўмее камандаваць? — пытаю: «Умее. І гэта сапраўды, камандзір-баба». Я падзякавала за абед і пайшла. Веласпед пакінула ў знаёмых. І воль іду з клуначкам да чыгункі. Цягнік не чуваць. Стаць варты. Я сабе звучула з дарогі і крочу сцяжынкай уздоўж палатна. Наперадзе ідзе жанчына з дзіцем Чуя, шуміць цягнік за паравортам. Ну, тумую,

на паліўнічага і звер бяжыць. А на пучкі — ніводнага сабакі. Я азірнулася і на насып. Аж бачу жанчына з дзіцем на адпачынак прымаістроўваецца. «Уцяйкай, — крычу, — зараз крушэнне будзе». Яна — бягом. А я ўжо на палатне. На другім баку на насыпе паліцаў ляжыць. Спіць напэўна. Страляць іслыга. Немцы збягуча. Душыць — цягнік праміне. Я затвор раз з вінтоўкі і ў траву закінула. Пачуў, гад. Падмаецца. Я пісталет яму да носа: «Уцяйкай, гад, пакуль жыў». Ён і рад старэцца. Нават вінтоўкі ацураўся. Я міну паставіла і ў кусты. Наглядаю. Цягнік на ўсіх парах імчыць. Яго так трэнула мая міна, аж мне ў вушак залаяжыла. Я ў вёску да знаёмых. Змарылася, галодная. Пакуль пабедала — змеркла. Рашыла заначаваць. Пазна вечарам заходзіць два паліцаў у позу. Закурывалі, бядуць.

— Няма паратунку, — кажа адзін. — Нейкая баба днём міну падставіла. Дваццаць вагонаў з танкамі загінула.

— Гэта тая-ж самая баба-камісар са звяздой. Воль злавіць-бы яе, на спіне-б звязку выразалі, — разважае другі.

Яны яшчэ некалькі хвілін патупалі ў хаче і выйшлі. Назаўтра гаспадар у мяне пытае: «Чулі?». «Чула, — кажу. — Так ім і трэба». Я падзякавала гаспадару і паехала. Шмат добрых людзей тут ёсць. Заўсёды вырчуаць, дапамогуць.

***

Праз некалькі дзён мы выехалі ў свой раён. Лена з групай засталася на месцы. Мы развіталіся з ёй, як добрыя, шчырыя сябры. Сувязь з Вялікай зямлёй была ўстаноўлена. У гэты час у нашых Усецкіх лясах зрабілася неспакойна: немцы пачалі блакаду. Завязаліся жорсткія боі. Зіданымі сіламі партызанскія атрады адбілі атакі немцаў.

Неспакойна было і на чыгуныцы Барысаў—Орша. Нападоханы частымі дыверсіямі, немцы рашылі працаваць навакольнымі лясы. Лена са сваёй невялікай групай не магла ўступаць у адкрыты бой. Яна пераходзіць да нас пад Клічаў, каб пасля блакады інаю вярнуцца на чыгуныку і заняцца сваёй справай. Доўгі час жмла асобным падраздзяленнем у майм атрадзе. А калі я атрымаў загад перайсці ў другія лясы, Лена засталася ў атрадзе Спранскага.

Амаль кожны дзень праводзілася аперацыя па разгрому нямецкіх гарнізонаў. У адным з такіх баёў Лена Колесава загінула.

Партызаны ішлі на разгром гарнізона ў вёсцы Выдрыца. У гэты дзень Лена дзяжурыла па лагэры. Ёй трэба было дагледзецца за выпечкай хлеба для партызан. Не звачаючы на просьбы, ёй не дазволілі ўдзельнічаць у баю. Тады яна падрыхтавала аўтамат, напуюніла патронамі дыскі, прыгатавала гранаты.

— Закончу з выпечкай хлеба і вас яшчэ даганю, — сказала яна.

Хлеб быў выпечаны, і Лена кінулася на ўзагод атраду. Бой толькі распачаўся. Адна з першых Лена ўварвалася ў сядо з групай партызан. Немцы ўпарта абараняліся. Вёска была абкружана з усіх бакоў. Пачаўся вулічны бой. З вялікімі цяжкасцямі прасоўваліся наперад партызаны. Немцы запыталі кулямётным і аўтаматным агнём. Партызаны кінуліся ў рукашную. Лена скапіла за горла нямецкага афіцэра і пачала яго душыць. Афіцэр быў ужо амаль прыкончаны. Нямецкі кулямётчык убачыў, як Лена распраўлялася з немцам. З блізкай дыстанцыі, ва ўпор ён пранізаў кулямётнай даргой слязную геранію, простую совецкую дзяўчыну Лэну Колесава.

Вёска Выдрыца была ўзята партызанамі. Нямецкі гарнізон знішчаны. Жорстка расплаціліся ворагі за смерць Лены.

Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Лене Колесавай пасмяротна прысвоена званне Героя Совецкага Саюза.

Літаратурная апрацоўка
РЫГОРА НЯХА.

У фарміраванні і развіцці г. Мінска, які з'яўляецца адным з старажытных гарадоў Беларусі, не было такога адзінага і магутнага фактара, які-б адразу і рашучым чынам вызначыў яго стыль. Некаторыя архітэктары перадрэвалюцыйнага часу рабілі спробы вывесці архітэктуру горада з стану заняпаду, апіраючыся на традыцыі і законы вялікай стылю мінулага. Але ўсе спробы ўпарадкаваць забудову г. Мінска натыкаліся на супраціўленне ўладароў дамоў і зямельных участкаў. Гэтым тлумачыцца адсутнасць адзінага стылю ў архітэктуры г. Мінска канца XIX і пачатку XX стагоддзя.

Толькі пасля Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі архітэктары атрымалі магчымасць ствараць для народа, а не дагаджаць густам асобных прадпрыемцаў. Перад архітэктарамі паўстада задача стварэння «Вялікай архітэктуры», якая-б адлюстравала веліч эпохі сацыялізма.

***

Фашысцкія захопнікі разбурылі сталіцу Беларусі. Жыллёвы фонд знішчаны на 64%: цэнтральная частка — амаль на 80%. Горад цалкам падлягае аднаўленню і рэканструкцыі таго, што захавалася.

Па новаму плану сталіцы БССР для размяшчэння цэнтральнага ансамбля выбраны раён, абмежаваны вуліцамі Ленінскай, Чырвонаярмейскай, Карла Маркса і пляцам Волі. Мэтазгоднасць гэтага вырашэння абгрунтаваецца наступнымі меркаваннямі: гэты раён размяшчаны ў цэнтры горада і супадае з месцапалажэннем гістарычнага цэнтру горада; у гэтым раёне знаходзіцца буйнейшая архітэктурная будынка горада — Дом ЦК КП(б)Б, Акруговы Дом афіцэраў, Музей гісторыі Вялікай Айчынай вайны і іншыя; выбраны месцапалажэнне цэнтральнага ансамбля стварае магчымасць прастай і выразнай сувязі з іншымі архітэктурнымі ансамблямі: пляцам Парыжскай Комуны з тэатрам оперы і балета, штабам Акругі, Юбілейным пляцам, Цэнтральным паркам культуры і адпачынку імя Горькага; гэты раён асабліва моцна разбураны, што стварае магчымасць вырашэння яго планіроўку і забудову ў адпаведнасці з пастаўленымі новымі задачамі, уключаючы пры гэтым у ансамбль тых каштоўных будынкаў, якіх захавалася.

Па новай планіроўцы існуючая радыяльна-сыстэма магістральных даўжыняў каліцавымі магістрамі. Першая каліцавая магістраль дыяметрам каля 1500 м. аяваевае цэнтральны ансамбль. Яна мае не толькі транспартнае, але і планавальнае значэнне, бо аб'ядноўвае цэлы шэраг грамадскіх будынкаў.

Акрамя таго, яна служыць для сувязі пры дапамоце радыяльных магістральных цэнтральнага ансамбля горада з ансамблем раёнага значэння: Круглым пляцам, пляцам Парыжскай Комуны, Юбілейным і Вацлаўскім пляцамі.

На другой і трэцяй каліцавых магістральных даўжыняў раёна і мікрараёнавыя цэнтры, паркі, прадпрыемствы, склады.

***

Па новаму генеральнаму плану г. Мінска прадугледжана павелічэнне зялёных насаджэнняў да 22—23 кв. метраў на жыхара. Акрамя парку агульнай плошчай 60 га, які Цэнтральны парк культуры і адпачынку імя Горькага, даўжыня парк і іншыя, асноўны зялёны масіў будзе знаходзіцца ў раёне штурнага возера, дзе мяркуецца размясціць спартыўны комплекс Беларускага стадыёна, водную і байдарачную станцыю, пляж і іншыя будынкі.

Стварэнне другога вялікага ансамбля намываецца ў раёне вакзала і Дома Урада.

Абоды асноўны ансамблі цэнтральнага раёна горада залучаюцца Совецкай вуліцай, якая будзе пашырана да 48 метраў (цяпер яе шырыня 20 м.).

Совецкая вуліца будзе забудована жылёвымі і грамадскімі дамамі вышэйшай і 5 паверху. У пачынаючым плане аднаўлення і развіцця гарадской гаспадаркі Мінска вялікая роля належыць жыллёваму будаўніцтву. Таму неабходна спецаасовае распрацоўка практычнымі і планавальнымі арганізацыямі дэталіныя праякты забудовы і тыпавых праектаў жылёвых дамоў. Жыллёвае будаўніцтва вызначыць і будзе фарміраваць план горада, яго магістралі, узбярэжжы, асобныя раёны. У жыллёвым будаўніцтве больш, чым у якой-небудзь другой галіне архітэктуры будучы распрацаваны важнейшыя архітэктурна-планавальныя праблемы.

Індывідуальны падыход да планіроўкі горада — гэта лепшае, чаго можна чакаць ад мастацтва планіроўкі. Толькі індывідуальны творчы метад планіроўкі не павінен уступаць у супярэчнасць са структурай самога горада.

Да жылёвых і грамадскіх дамоў, якія будуцца на галоўных магістралях горада, павінны быць прад'яўлены павышаныя архітэктурныя патрабаванні. У працы на перапланіроўцы горада мусіць быць дасягнута цэласнасць архітэктурнае афармлення пляцаў, магістралей, парку, пры творчым выкарыстанні лепшых узораў класічнай і новай архітэктуры.

Узнешні архітэктурны жылёвых будынкаў трэба перадаваць штамп, які меў месца ў перадавым будаўніцтве. Трэба шчыра прастааваць натуральныя матэрыялы для прыгожвання будынкаў, надаючы больш індывідуальнасці кожнаму з іх, у залежнасці ад месца знаходжання. Кожны дом, які будзе пабудаваны на Совецкай вуліцы, галоўным праспекце

г. Мінска, і іншых магістралях павінен захоўваць сваю індывідуальную арыгінальнасць архітэктуры, але разам з тым, усе гэтыя дамы павінны скласці цэласны гарманічны ансамбль.

У недацэнны прынцыпу ансамблевага вырашэння выявіўся асноўны недахоп нашай архітэктурнай практыкі. Архітэктурныя праекты жылёвых і грамадскіх будынкаў не заўсёды садабейнічалі дасягненню цэласнасці ансамблевых вырашэнняў гарадскіх магістралей і пляцаў, не заўсёды адлюстравалі значэнне гэтай магістралі ў агульным анімбл горада. Не ўлічвалася, што ансамбль, комплексная забудова горада павінны быць законам архітэктурнай творчасці.

Калі глядзім на асобныя дамы Неўскага праспекта ў Ленінградзе, дзк выяўляецца, што шмат з

Совецкая літаратура пасля пастановы ЦК ВКП(б) ад 14 жніўня 1946 года аб часопісах „Звязда“ і „Ленінград“

Даклад Генеральнага сакратара Саюза савецкіх пісьменнікаў СССР тав. А. А. ФАДЗЕЕВА

(Працяг)

Гэта з'ява мае месца і ў літаратуры другіх народаў СССР. Вось, напрыклад, кніжка навед Гамсахурдыя, якая выйшла ў выглядзе пастановаў Цэнтральнага Камітэта партыі...

Нейкі Шыманскі ў артыкуле «Доўгіх маладых пісьменнікаў» («Ліф» анд летарс тудэй», люты 1943 г.) супрацьстаяў работу Пастарынага рабочаго ўсіх нашых пісьменнікаў...

Апошнім вялікім пытаннем, на якім я хацу спыніцца ў сваім дакладзе, з'яўляецца пытанне сацыялістычнага рэалізму. Напомню, што гаварыў тав. Жданав: «Паказчы гэтыя новыя высокія якасці савецкіх людзей, паказчы наш народ не толькі ў яго сённяшні дзень, але і заглянуць у яго заўтрашні дзень...»

XI Пленум Праўлення Саюза савецкіх пісьменнікаў СССР

3 ліпеня скончыў работу XI Пленум Праўлення Саюза савецкіх пісьменнікаў СССР, які працягнуўся 5 дзён. З дакладам «Совецкая літаратура пасля пастановаў ЦК ВКП(б) ад 14 жніўня 1946 года аб часопісах „Звязда“ і „Ленінград“ выступіў Генеральны сакратар Саюза савецкіх пісьменнікаў СССР А. Фадзееў...

А. ЕСАКАЎ

На экзаменах у тэатральным інстытуце

Закончыўся другі навучальны год у Беларускай дзяржаўнай тэатральнай інстытуце. Ён мае шэраг дасягненняў, якія характэрны для гэтага года...

Значна больш складаны ўрывак з апошні «Дрыгва» выконвалі студэнты Дзі-

раскрываючы перад ім заўтрашні яго дзень, мы павінны паказаць у той-жа час нашым людзям, якімі яны не павінны быць, павінны быць перажыты ўчарашняга дні, перажыты, якія пераждкаюць савецкім людзям іці наперад.

Гэта прымушае нас пазнацца з тым уласцівым для сацыялістычнага рэалізму рэвалюцыйна-рамантычным пачатку, без якога няма сацыялістычнага рэалізму. З другога боку, таварыш Жданав падкрэсліў, што гэты «рэвалюцыйна-рамантычны пачатак немагчымы без крытычнага пачатку па адносінах да ўсяго адсталяга, кожнага». Без гэтага не можа быць сацыялістычнага рэалізму. Чалавек, які амагчыць за які-небудзь ідэал, натуральна, найбольш актыўна і востра крытыкуе ўсё тое, што перашкаджае дасягненню яго ідэала.

Таварышы! Дзесяць месяцаў прайшло з часу настановаў ЦК партыі. Мы за гэты час сталі значна багацейшымі, разумнейшымі. Мы якразей бачым і нашы вялікі творчыя мэты і наша ідэйнага праціўніка. Яго народжае капіталістычнае абкружэнне, якое абкружае нас.

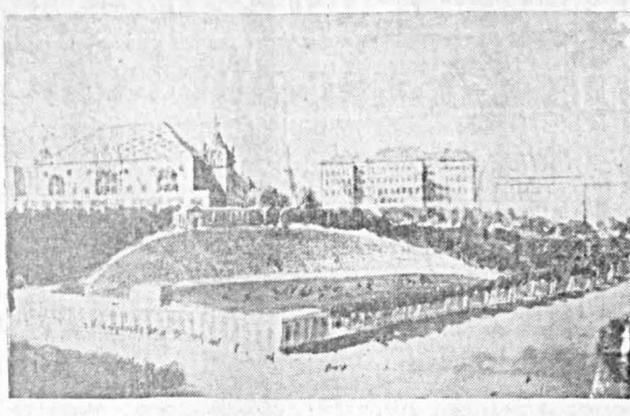
Можна не сумнявацца, што пад натхняючым кіраўніцтвам нашай слаўнай камуністычнай партыі і вялікага Сталіна мы створым вялікую сусветна-гістарычнага значэння літаратуру, якую чакае ад нас наш пудоўны савецкі народ, усё перадае чалавецтва. (Праціглы апладысмнты).

А. ЕСАКАЎ

На экзаменах у тэатральным інстытуце

Закончыўся другі навучальны год у Беларускай дзяржаўнай тэатральнай інстытуце. Ён мае шэраг дасягненняў, якія характэрны для гэтага года...

Значна больш складаны ўрывак з апошні «Дрыгва» выконвалі студэнты Дзі-

Новы Мінск. Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі з перспектывай на вуліцу Кірава (праект архітэктара Баталава).

МАКСІМ РЫЛЬСКІ

Анталогія беларускай савецкай паэзіі на украінскай мове

Беларуская паэзія, бюспірэчна, выйшла адно з першых месца ў Савецкім Саюзе. Глыбокая народнасць, спалучаная з тонкім успрыняццём рэчаіснасці, свежаць тэм і матываў характарызуюць яе. Таму зразумела, што выданне першага твораў беларускай савецкай паэзіі на украінскай мове ўзбуджае для украінскай грамадскасці выключную цікавасць.

Анталогія прадставіць творы беларускіх паэтаў трох пакаленняў. Пачынаецца яна з твораў Янкі Купалы і Якуба Коласа. Далей ідуць прадставінікі сярэдняга пакалення і, нарэшце, — паэты маладшага пакалення. Такім чынам, кніга дасць уяўленне аб развіцці беларускай паэзіі. Анталогія прысвечана савецкай паэзіі, таму творы выдатнага паэта Максіма Багдановіча не ўвайшлі сюды. Выключэнне зроблена толькі для Янкі Купалы і Якуба Коласа: з мэтай паўнейшай характарыстыкі творчасці, у анталогіі даюцца некаторыя іх творы, напісаныя да Кастрычніцкай рэвалюцыі.

На паэтычнай секцыі

Паэтычная секцыя Саюза савецкіх пісьменнікаў Беларусі наладзіла сустрэчу з паэтамі братаў Украіны С. Крыжаніўскім і Т. Масенкам. Савё выступленне С. Крыжаніўскага прысвядзі тэме: «Украінская паэзія да 30-гадзя Кастрычніка». Ён падрабязна ахарактарызаваў стан сучаснай украінскай савецкай паэзіі і найбольш характэрныя з'явы літаратурнага жыцця.

Ушанаванне памяці народнага паэта

25 чэрвеня ў Гомельскім чыгуначным клубе імя Леніна адбыўся вечар моладзі, прысвечаны памяці вялікага песняра беларускага народа Янкі Купалы. Доклад аб жыццёвым і творчым шляху паэта зрабіў загадчык кафедры беларускай літаратуры Савецкага педінстытута Е. Біркова.

А. ЕСАКАЎ

На экзаменах у тэатральным інстытуце

Закончыўся другі навучальны год у Беларускай дзяржаўнай тэатральнай інстытуце. Ён мае шэраг дасягненняў, якія характэрны для гэтага года...

Значна больш складаны ўрывак з апошні «Дрыгва» выконвалі студэнты Дзі-

І. НІСНЕВІЧ СПРАВАЗДАЧНЫ КАНЦЭРТ

Беларуская дзяржаўная кансерваторыя з'яўляецца адзінай у рэспубліцы вышэйшай навучальнай установай, якая рыхтуе для беларускага мастацтва кадры высокакваліфікаваных музыкантаў—інструменталістаў і вакалістаў, дырыжораў і хормайстраў, тэатрыкаў-музыказнаўцаў і кампазітараў. Зусім зразумела тая цікавасць, якая выклікаецца ў грамадскасці кожным справаздачным канцэртна студэнтаў Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі, бо такі канцэрт з'яўляецца не толькі пэўнай характарыстыкай стану падрыхтоўкі нацыянальных кадраў музыкантаў, але і яркім сведчаннем таго, як аднаўляе сваю работу пасля Вялікай Айчыннай вайны кансерваторыя.

Справаздачны канцэрт студэнтаў Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі, які адбыўся 27 чэрвеня бачагуча года ў памяшканні Акруговага дома афіцэраў, пакінуў нёпудоўнае ўражанне, хача-б ужо таму, што ў ім не былі прадстаўлены нават такія асноўныя выканаўчыя спецыяльнасці, як скрыпачы, не гаворачы ўжо аб дырыжорах ці аб паказе творчасці студэнтаў кампазітарскага аддзялення.

У канцэрце 27-га чэрвеня форціянны факультэт кансерваторыі быў прадстаўлены выступленнімі студэнтак 5 курса Б. Бодніч і С. Сульскай (клас заслужанага артыста БССР, праф. М. Бергера) і Б. Школьнікавай (клас дацэнта Г. Шаршэўскага).

Добра прагучаў у Бодніч «Накюрн» Ф. Шапана, але пасля гэтай п'есы меншае ўражанне пакінула выкананне «Прэлюдыі» В. Жэлабінскага. У прыватнасці, для другой прэлюдыі ў п'яністкі не знайшлася правільнага тэхнічнага прыёма, які дапамог бы ёй здольчы з рэалізацыяй для прэлюдыі вострае, крыху рэзкае гучанне.

У С. Сульскай і Б. Школьнікавай добрыя тэхнічныя магчымасці, аднак іх выстуленне неўлагодна ўдалым, што, відавочна, тлумачыцца адсутнасцю ў абедвух эстраднага вопыту. Больш удала Сульская сыграла «Фантастычны танец» Д. Шастаковіча. У «Такісе» А. Хачатуряна п'яністка не выявіла таго, што з'яўляецца найбольш цікавым у гэтым творы—дакладнага выпулга паказу багатай армянскай рытмікі, на якой пабудавана таката.

Два «Фантастычныя ўрыўкі» Р. Шумана былі выкананы Б. Школьнікавай бледна, а тэхнічна ніжэй магчымасцей п'яністкі.

Прадставінікі аркестровага факультэта ў канцэрце, за выключэннем дуэта 2-х валторнаў, які яшчэ не гатовы і які не трэба было нават дэманстраваць, пакінулі вельмі добрае ўражанне.

Выступленне студэнта 5-га курса М. Гарэліка (клас старэйшага выкладчыка Рубанчыка) яшчэ раз пераканаўча сведчыць, што нават такі «неканцэртны» інструмент, як трамбон, у выдатнага выканаўцы (а выкананне Гарэлікам «Асенняй песні» П. Чайкоўскага і «Ронда» Рэйхе

Абмеркаванне 2-й сімфоніі А. Багатырова

28 чэрвеня на паседжанні музычна-рэпертуарнай камісіі Кіраўніцтва па справах мастацтва пры Савецкім Міністраў БССР адбылося праслухоўванне і абмеркаванне 2-ой сімфоніі А. Багатырова.

Сімфонія чатыр'охчастковая, непраграманая, па сваёму характару пастаральная.

У Бабруйскай музычнай школе

Нядаўна адбыўся справаздачны канцэрт Бабруйскай музычнай школы. Канцэрт адкрыўся выступленнем хора вучняў маладшых класаў пад кіраўніцтвам педагога В. Варатніцка. Хор выканаў песні Мурадзілі «Нас воля Сталіна вядае, Анцава «Званочкі мае» (словы А. К. Тагстага), «Хор палаянічых» з оперы Вебера «Чароўны стралок», беларускія, украінскія і чэшскія народныя песні.

Сярод асобных выканаўцаў вызначыліся Тамара Леакмоўна, Софія Рыбіна, Кларэ Грышчэўна, Аляксей і Алег Зуены, Вадым Зверав, Эдуард Аніскаў, Ліда Пайшэўская і іншыя.

Канцэрт прайшоў з вялікім поспехам. В. ЯГОРАЎ.

Новыя кнігі У дзяржаўным выдавецтве Беларусі выйшла ў друку «Тры пазмы» Аркадзя Куляшова, «Нарач» Максіма Танка і «Станаўленне» Усевалада Краўчанкі.